pacjent.gov.pl

Ufaj wiarygodnym informacjom o szczepieniach

Data aktualizacji
2025-04-11

Nauka jest otwarta, pozwala na dyskusje oraz opinie. Medycyna rozwija się bardzo szybko. W sieci możesz znaleźć mnóstwo publikacji. Pod nimi wiele komentarzy – niekiedy z pozoru mogą się wydawać merytoryczne. Czasami wyniki publikowanych prac są sprzeczne. Komu masz wierzyć? Jak możesz sprawdzić wiarygodność danych i wybrać informacje najlepsze dla Ciebie i Twoich bliskich?

Zastanów się nad pochodzeniem danych. Dowiedz się, jaka jest reputacja instytucji badawczej. Czy jej dane uważane są za rzetelne i bezstronne? Uznane czasopisma naukowe akceptują jedynie prace poparte odpowiednim zapleczem naukowym i zastosowaniem rzetelnych metod naukowych.

Jeśli ktoś nie ma profesjonalnej wiedzy medycznej, nie umie ocenić wiarygodności danych naukowych. Nie ufaj niesprawdzonym wpisom i komentarzom. Łatwo jest dać się zmanipulować.

> **Przeczytaj magazyn „Ze Zdrowiem” pt. „Szczepimy się”.**

Niektóre mity o szczepieniach

Możesz przeczytać lub usłyszeć wiele niesprawdzonych i fałszywych opinii o szczepieniach. Poznaj prawdę o niektórych mitach na temat szczepień i nie daj sobą manipulować.

Mit 1	Czy powinno się szczepić wcześniaki, skoro mają niedojrzały układ odporności?
Prawda	**Wcześniaki najbardziej potrzebują szczepień właśnie z powodu nie w pełni ukształtowanego układu odporności.** Mają mniej przeciwciał przekazanych przez łożysko od matki w porównaniu z dziećmi urodzonymi o czasie. Mają podwyższone ryzyko występowania takich chorób zakaźnych jak: inwazyjna choroba pneumokokowa, krztusiec czy grypa.
Mit 2	Czy szczepionki przeciążają układ immunologiczny dziecka?

Prawda

Układ odpornościowy małego dziecka jest przygotowany na kontakt z ogromną liczbą antygenów i gotowy do podania mu ogromnej liczby antygenów w szczepionkach.

Organizm dziecka od urodzenia uczy się walczyć z zagrożeniami z zewnątrz, a szczególnie z drobnoustrojami i tylko dzięki temu może prawidłowo funkcjonować. Codziennie dzieci mają kontakt z wielką liczbą obcych substancji (antygenów), które wywołują odpowiedź układu odpornościowego.

Układ odpornościowy małego dziecka jest przygotowany na kontakt z wieloma antygenami. Biorąc pod uwagę liczbę krążących w jego krwi limfocytów B, które produkują przeciwciała małe dziecko może wytworzyć odpowiedź immunologiczną na 10 000 szczepionek podanych w czasie tej samej wizyty.

Mit 3 Czy szczepienia są przyczyną autyzmu?

Prawda

Wykluczono związek między szczepieniami a autyzmem.

Wiarygodne badania wykluczają związek przyczynowo-skutkowy między szczepieniem a wystąpieniem autyzmu. Choroby ze spektrum autyzmu występują tak samo często wśród dzieci zaszczepionych, jak nieszczepionych.

Mit 4 Czy dziecko, które cierpi na chorobę przewlekłą, nie powinno być szczepione?

Prawda

Dzieci z chorobą przewlekłą należą do grupy ryzyka wystąpienia ciężkiego przebiegu choroby zakaźnej, narażone są na niebezpieczne powikłania, dlatego też profilaktyka poprzez szczepienia ochronne jest dla nich szczególnie ważna.

Mit 5 Czy dzieci zaszczepione MMR (przeciw śwince, odrze i różyczce) lub ospie wietrznej mogą zarażać inne osoby?

Prawda

Po szczepieniu nie ma możliwości zachorowania wywołanego wirusem lub bakterią szczepionkową, nie ma również możliwości ich przeniesienia na bliskie osoby.

Szczepionki takie jak MMR lub szczepionka przeciw ospie prawdziwej należą do grupy szczepionek „żywych” zawierających osłabione wirusy. Wirusy szczepionkowe nie mają właściwości chorobotwórczych dla człowieka.

	Mit 6	Czy grypa to po prostu mocniejsze przeziębienie?
Prawda		**Grypa może mieć poważne konsekwencje dla zdrowia i prowadzić do hospitalizacji**. Przeziębienie wywołują raczej niegroźne rhinowirusy, a nie wirus grypy. Grypa jest niebezpieczna dla małych dzieci, osób starszych, kobiet w ciąży, pacjentów z innymi chorobami towarzyszącymi. W grupach tych częściej występuje ciężki przebieg grypy i powikłania.
	Mit 7	Czy firmy farmaceutyczne najwięcej zarabiają na szczepionkach?
Prawda		**Producenci zarabiają na szczepionkach tak, jak na innych produktach leczniczych, ponosząc wyższe koszty ich opracowania i wdrożenia.** Firmom famaceutycznym znacznie bardziej opłaca się sprzedaż m.in. leków przeciwbólowych, przeciw depresji, reumatoidalnemu zapaleniu stawów, cukrzycy, chorobie Crohna, białaczce i in.
	Mit 8	Szczepionki przeciw COVID-19 opracowano w pośpiechu i za mało o nich wiemy.
Prawda		**Szczepionki przeciw COVID-19 opracowano w rekordowym czasie w porównaniu do innych znanych szczepionek opracowanych w przeszłości i można to traktować jako jedno z największych osiągnięć medycyny.** Udało się to dzięki silnej międzynarodowej współpracy naukowej, środkom finansowym przeznaczonym na opracowanie szczepionek oraz wysiłkowi badaczy, którzy pracowali nad ich stworzeniem.
	Mit 9	**Szczepionki mRNA przeciw COVID-19 zmieniają genom człowieka.**

Prawda	**Szczepionki mRNA nie integrują się z genomem człowieka, a więc nie mogą zmieniać jego materiału genetycznego.** Wiele osób myli określenia DNA i RNA. Oba rodzaje kwasu nukleinowego odnoszą się do materiału genetycznego, jednak DNA i RNA to nie to samo. Po szczepieniu do komórek, blisko miejsca wkłucia szczepionki, dostaje się jedynie niewielki fragment wirusa: część mRNA, która jest instrukcją do wytworzenia białka kolca SARS-CoV-2. Ono pełni funkcję antygenu pobudzającego układ odpornościowy do pracy (podobnie jak w innych szczepionkach). RNA ze szczepionki nie ma dostępu do jądra komórki w naszych komórkach, gdzie znajduje się DNA. Nie może więc zbliżyć się do naszego materiału genetycznego i się z nim zmieszać.

Gdzie możesz znaleźć wiarygodne informacje o szczepieniach

Sprawdź: **Jak odróżnić wiarygodne informacje na temat szczepień od niewiarygodnych?**

> **Medycyna oparta na faktach (ang. EBM, evidence-based medicine) to wiarygodne źródła informacji naukowych, w tym również na temat szczepień.**

Znajdziesz je na stronach:

Ministerstwa Zdrowia i stronach o poszczególnych programach (np. HPV, COVID-19),

szczepienia obowiązkowe i zalecane

Szczepienia.info

Europejski Portal informacji o szczepieniach (w języku polskim)

Główny Inspektorat Sanitarny

Polskie Towarzystwo Wakcynologii.

Przeczytaj także

Szczepimy się

Szczepienia to najlepsza broń człowieka przed chorobami zakaźnymi i ważna dziedzina profilaktyki zdrowia. Im więcej osób jest odpornych na chorobę zakaźną, tym mniej na nią zachoruje

Choroby zakaźne – koniecznie zaszczep swoje dziecko

Dzięki szczepieniom obowiązkowym niektóre choroby już nie występują lub mają ograniczony zakres. Pamiętaj o kalendarzu szczepień – to najlepsze zabezpieczenie Twojego dziecka przed groźnymi chorobami zakaźnymi i ich powikłaniami

Po co dorosłym szczepienia?

Niektóre choroby zakaźne występują częściej u dorosłych niż u dzieci i mają u nich cięższy przebieg. Odporność poszczepienna nabyta w dzieciństwie nie wystarcza na całe życie